en grundigere og fyldigere Control, saavel med de offentlige som med de private Skoler. At det, naar dette skulde arrangeres, vilde have en Mængde forskjellige Følger, indsee vi jo Alle; men det er Noget, som vi ikke behøve at omtale paa dette Sted. Jeg veed meget godt, at dengang den nu bestaaende Ordning af det lærde Skolevæsen begyndte, var der ikke faa Steder, hvor man i høi Grad klagede over Overlæsselse. Ærede Herrer vide jo, at Resultatet af Forandringen var det, at der kom en heel Deel flere Faglærere rundt omkring i de forskjellige Skoler, end der før havde været, og det syntes, som om der sporedes en stærk Begjærlighed hos disse Faglærere efter at gjøre, om jeg saa maa kalde det, smaa Professorer af deres Elever. Jeg veed ogsaa fuldkommen vel, at der har udviklet sig en roesværdig Bestræbelse efter at modarbeide denne Overlæsselse; men ved Siden deraf har jeg endnu bestandig stærk Tvivl om, hvorvidt man ikke i en altfor høi Grad spreder de unge Menneskers Opmærksomhed paa en heel Deel forskjellige Gjenstande. Deri er jeg enig med det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen). Jeg har den Tro, at man maaskee ved at undervise i færre Fag og tillige maaskee give Fagene et mindre Omfang, men derimod ved at søge at gaae mere tilbunds i Fagene, vilde kunne opnaae en større Udvikling, det vil sige den Slags Udvikling, som virkelig har Betydning for Livet. Jeg skal i den Retning paapege et Exempel. Jeg har den Tro, at det, man kalder den sproglig-historiske Retnings Udvikling, er tilsat med ikke saa lidt mere af, hvad der kaldes naturvidenskabelige og mathematiske Discipliner, end vi egentlig behøve. Jeg vil blot nævne dette som et Exempel; det staaer saaledes for mig, og dersom jeg faaer denne Bevilling, skal dette Spørgsmaal ogsaa blive Gjenstand for Overveielse. Jeg kunde ogsaa have Lyst til, at det blev nøie overveiet, om der ikke maaskee var en Grund til at gjøre et Skridt videre, end man hidtil har gjort, paa det, som man kalder det reale Underviisningsgebeet, og om der ikke maaskee — jeg veed meget godt, at jeg her kommer ind paa et yderst vanskeligt Spørgsmaal — kunde være Anledning til at lade den reale Underviisning bemægtige sig enkelte Skoler heelt og holdent, istedetfor som nu at dele Underviisningen i den lærde og den reale; men, som sagt, jeg fælder ingen Dom, jeg ønsker blot Sagen undersøgt. Det er jo desuden en Selvfølge, at, dersom jeg faaer en saadan Bevilling til Undersøgelse, vil jeg naturligviis ogsaa forlange, at samtlige de Ændringsforslag, som vi i sin Tid fra 36 Medlemmer saae figurere til 2den Behandling af Kirke- og Underviisningsministeriets Lønningslov, skulle underkastes en nøiagtig Prøvelse, og jeg kan oprigtig talt sige, at jeg ønsker dem underkastede en saameget nøiere og grundigere Prøvelse, fordi jeg egentlig slet ikke gouterer dem. Der er fra flere ærede Medlemmer talt, som om jeg ønskede en Commission nedsat i denne Sag. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) havde fuldstændig Ret, naar han har opfattet mig saaledes — og han har heller ikke kunnet opfatte mig anderledes —, som om det, jeg egentlig og fornemmelig ønsker, blot er en Hjælp til at lade disse Undersøgelser anstille. Kan jeg ved at lade arbeide i det Ministerium, jeg har den Ære at forestaae, faae Arbeidet udført, uden at det øvrige Arbeide kommer til at hvile, bruger jeg ikke Pengene eller idetmindste ikke dem alle. Men jeg har den Fornemmelse, at det var ønskeligt for mig at kunne disponere over disse Penge, og jeg vil tillige sige, at, hvis jeg kan finde en Mand, som baade vil og kan paatage sig at udføre dette Arbeide ene, saa foretrækker jeg dette aldeles decideret, men det er ikke sagt, at det er nemt at finde en saadan Mand; skal jeg sige min oprigtige Mening, saa troer jeg, at man snarere kan finde En, der kan, end En, der vil det. At de større eller mere omfattende Forandringer i det høiere Skolevæsen ogsaa ville faae en større eller mindre Betydning paa flere Forhold ved Ur[illegible] anseer jeg for givet, men i de[illegible] stoler jeg paa hos Universitetet [illegible] finde den fornødne Hjælp. [illegible] nævne en Ting, som, da [illegible] høiere Underviisningsvæ[illegible] Universitetet —, jeg